

Klimaatdoelen vaak niet geloofwaardig

Stijging • Onderzoekers namen voor het eerst de beloften van de 35 landen met de meeste uitstoot onder de loep. Ze komen met zeer zorgwekkende conclusies.

MAARTEN VAN GESTEL

Het is acht jaar geleden afgesproken in Parijs, en de laatste jaren door meer landen bekrachtigd. 'Netto nul'-uitstoot in de tweede helft van deze eeuw. 148 landen beloven dat inmiddels. Maar veel hebben nog geen geloofwaardige plannen, waardoor de wereld op te grote temperatuurstijgingen afstevent.

Dit blijkt uit internationaal onderzoek, donderdag gepubliceerd in het vakblad Science. Voor het eerst hebben onderzoekers de geloofwaardigheid van 'netto nul'-beloftes van landen onderzocht. Ondanks toezeggingen neemt de uitstoot van bijvoorbeeld India en Saudi-Arabië toe, zonder zicht op verandering.

Harde grens

In het meest optimistische scenario stevent de wereld af op zo'n 1,7 graden opwarming. Dit is in lijn met de harde grens van maximaal 2 graden opwarming uit het Parijsakkoord, hoewel het nog steeds boven het streefgetal van 1,5 graden ligt. In het meest pessimistische scenario, dat alleen concreet en geloofwaardig klimaatbeleid van landen meeneemt, is de wereld onderweg naar 2,6 graden opwarming, en zal de temperatuur ook na het jaar 2100 blijven stijgen.

"We moeten de misvatting doorbreken dat het allemaal goedkomt", zegt co-auteur van het onderzoek Michel den Elzen van de Vrije Universiteit en PBL. "Zeggen dat je naar netto nul uitstoot gaat zonder plan is niet geloofwaardig." Hij waarschuwt voor een toekomst met meer hittegolven, overstromingen, een stijgende zeespiegel en voedseltekorten.

De onderzoekers keken naar de klimaatplannen van de 35 landen met de meeste uitstoot, samen goed voor zo'n 85 procent van de wereldwijde uitstoot van broeikasgassen. De EU telt als één land. De onderzoekers beoordeelden de geloofwaardigheid op basis van drie criteria: of de beloftes in de wet verankerd liggen, of er een geloofwaardig beleidsplan voor de lange termijn ligt, en of de plannen in de komende tien jaar tot minder uitstoot leiden.

De verschillen tussen landen zijn groot. De EU, het Verenigd Koninkrijk en Nieuw-Zeeland scoren hoog met 'zeer geloofwaardig.' "Europa heeft een wettelijk vastgelegd plan, de uitstoot gaat al naar beneden en de projecties voor 2050 zijn daadwerkelijk netto nul."

De Verenigde Staten en China scoren slechter. Zo daalt de uitstoot in de VS wel, maar zijn de klimaatambities niet in de wet vastgelegd. "Als de Republikeinen na de verkiezingen aan de macht komen, kunnen ze veel klimaatbeleid terugdraaien." Mede daardoor is de langetermijnwinst van het klimaatbeleid van president Joe Biden nog onduidelijk.

In China stijgt de uitstoot van broeikasgassen nog steeds. Wel maakt het land een belangrijke inhaalslag op hernieuwbare energie. Volgens Den Elzen kun je genoeg vraagtekens plaatsen bij de Chinese overheid, maar is het voor constant klimaatbeleid wel gunstig dat de regering er niet elke vier jaar wisselt. Het slechtst scoren de 'netto nul'-beloftes van bijvoorbeeld India en Saudi-Arabië.

Momenteel vergaderen VN-landen in Bonn, ter voorbereiding op de komende klimaattop. Die vindt eind dit jaar plaats in de Verenigde Arabische Emiraten, die overigens ook een 'dikke onvoldoende' scoren. Dit jaar houden landen voor het eerst hun 'global stocktake.' Acht jaar na Parijs maken ze formeel de rekening op om te zien of broeikasgassen al voldoende omlaag gaan, of dat klimaatplannen aangescherpt moeten worden. Van Elzen: "We zitten nog in een wereld met stijgende emissies. Dat staat haaks op wat er zou moeten gebeuren."